

Telsiz Yayın Kontrolü (TYK) Yönetmeliği

Yayımlı:22.02.1990 tarih ve 20441 sayılı Resmi Gazete

BİRİNCİ KISIM

Başlangıç Hükümleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanımlar

Amaç

MADDE 1- 2813 sayılı Telsiz Kanunu'nun 18 inci maddesi gereğince; olağanüstü haller ile ülkenin güvenliğini ilgilendiren durumlarda , sıkıyönetim seferberlik ve savaş hallerinde , düşman uçak, güdümlü füze, gemi veya diğer elektronik haberleşme vasıtalarının, elektromanyetik yayımlarımızdan seyrüsefer yardımcısı olarak veya istihbarat amacı ile istifade etmelerine mani olmak üzere gerekli tetbirlerin tespiti ile uygulama usul ve esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- Bu Yönetmelik; Türk Silahlı Kuvvetleri dışındaki bütün kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce kurulan ve işletilen her türlü telsiz haberleşme ve elektronik seyrüsefer sistemleri ile bu sistemlere uygulanacak " Telsiz Yayın Kontrolü " esaslarını kapsar.

Kısaltma ve Tanımlar

MADDE 3- Bu Yönetmelikte geçen kısaltma ve tanımlardan;

Bakanlık : Ulaştırma Bakanlığını,

Gnkur : Genel Kurmay Başkanlığını,

TGM : Telsiz Genel Müdürlüğünü,

TYK : Telsiz Yayın Kontrolünü,

AM : Genlik Modülasyonunu,

CB : Halk Bandı Telsiz Sistemini,

FM : Frekans Modülasyonunu,

GLIDEPATH : Uçak Pistine Yaklaşma Açısını veren Cihazı,

DME : Otomatik mesafe ölçme cihazını,

ILS : Aletli iniş sistemi,

LOCALIZER : Uçağa, Pist merkez hattı yönünde yaklaşmasını sağlayan cihazı,

MLS : Mikro dalga iniş sistemini,

MARKER : VHF Bandın 75 MHz'de çalışan S/S yönlendirme cihazını,

NDB : Yönlendirilmemiş Rafyo Biykın cihazını,

S/S : Seyrüsefer Sistemlerini,

VOR : VHF Bandında çalışan çok yönlü S/S yön bulma cihazını,

VLF : Çok alçak frekans bandını,

MF : Orta frekans bandını,

HF : Yüksek frekans bandını,

VHF : Çok yüksek frekans bandını,

UHF : Ultra yüksek frekans bandını,

SHF : Süper yüksek frekans bandını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

Sorumluluk

MADDE 4- Bünyesinde; her türlü telsiz ve seyrüsefer sistemleri bulunan bütün kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerin ilgili amir, yetkili veya sorumluları; Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu radyo ve televizyonlarından " Telsiz Yayın Kontrolü..... Yürürlüğe Girmiştir." yayını veya bildirimini alınca telsiz ve seyrüsefer sistemlerini, ruhsatnamelerinde kendilerine tahsis edilen ve ilan edilen katagoriler dahilinde çalıştırılması için gerekli tedbirlerin aldırılmasından ve " Telsiz Yayın Kontrolü " uygulaması esnasında tespit edilen ihlallerin, Bakanlık Telsiz Genel Müdürlüğüne bildirilmesinden sorumludurlar.

Uygulama Esasları

MADDE 5- Bakanlık; Başbakanlığın veya Genel Kurmay Başkanlığının talebi üzerine, aşağıdaki esaslar dahilinde " Telsiz Yayın Kontrolünü " ilan ederek, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu radyo ve televizyonlarından ve gerektiğinde de basın yayın araçlarından istifade ederek yayınlar. " Telsiz Yayın Kontrolü " uygulaması; belli tesis ve bölgeler için olabileceği gibi, bütün ülke içinde uygulanabilir. Uygulama; eğer belirli bir tesis veya bölgeyi kapsıyor ise, bu tesise veya bölgedeki telsiz ve seyrüsefer sistemlerini kullanan kuruluşlara yazılı olarak tebliğ edilebilir. " Telsiz Yayın Kontrolü " nün kaldırıldığı aynı şekilde ve aynı vasıtalarla ilan edilir.

İKİNCİ KISIM

TYK ESASLARI VE KATEGORİLERİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Yayın Esasları

TYK' nın Yayınlanması

MADDE 6- Ulaştırma bakanlığınca; Başbakanlığın veya Genelkurmay Başkanlığının talebi üzerine, ilan edilen veya durdurulan "Telsiz Yayın Kontrolü" duyurusu;

a. TRT Kurumu Genel Müdürlüğüne yazılı olarak elden verilir.

b. TRT Kurumu Genel Müdürlüğü bu duyuruyu, anında Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu radyo ve televizyon programlarından yayınlatır.

c. Duyuru ayrıca ; Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu planlı veya plansız olarak yayınlanan haber bültenlerinde de, günde en az üç kere olmak üzere tekrarlanır.

Bütün kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler TYK'nün başladığını ve durdurulduğunu kendi teşkilat ve birimlerine bildirmekten sorumludurlar.

Yayın Uygulama Esasları

MADDE 7- Yayın uygulama esasları aşağıda olduğu gibidir;

a. TYK duyurusu; Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu radyo ve televizyonlarından, "Telsiz Yayın Kontrolü Bir Yürürlüğe girmiştir.Telsiz Yayın Kontrolü İki yürürlüğe girmiştir." ve "Telsiz Yayın Kontrolü Üç Yürürlüğe girmiştir." anonslarının tek tek veya topluca yapılması ile kamuya duyurulur.

b. TYK'nın kaldırılması; Türkiye Radyo -Televizyon Kurumu radyo ve televizyonlarından, "Telsiz Yayın Kontrolü Bir Kaldırılmıştır, Telsiz Yayın Kontrolü İki Kaldırılmıştır." ve "Telsiz Yayın Kontrolü Üç Kaldırılmıştır." anonslarının tek tek veya topluca yapılması ile kamuya duyurulur.

c. Ancak; Ulaştırma Bakanlığınca henüz TYK durumu ilan edilmeden önce, kısa sürede tedbir alınmasını gerektiren düşman ani hava akınları ile ilgili ikazlar; Genel Kurmay Başkanlığı veya Genel Kurmay Başkanlığı adına Hv.K.K.İğınca TRT radyo ve televizyon programlarından ilan edilmesi halinde, bölgesel veya ülkeçapında TYK kapsamına giren bütün kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilere ait telsiz ve seyrüsefer sistemleri için;TYK Bir,İki ve Üç kendiliğinden yürürlüğe girer. İkazların kaldırılması halinde aksine bir yayın yapılmamış ise TYK kendiliğinden yürürlükten kalkar. Aynı durum bölgesel olarak yapılan sivil savunma ani hava akını ikazları için de geçerlidir.

d. TYK'nın hangi kategorisi yayınlanmış ise, o kategoride belirtilen tedbirler alınarak faaliyete devam edilir. Ancak; ani hava akını ikazlarında TYK-1,2 ve 3 üncü kategorilere dahil bütün telsiz ve seyrüsefer sistemleri akın ikazı kaldırılıncaya kadar tamamen susturulur.

e. Bakanlıkca lüzum görülen zamanlarda ve önceden ilgililere haber verilmek suretiyle TYKeğitim tatbikatı uygulanabilir ve böylece bütün kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler hakiki durumlara hazırlıklı hale getirilir.

f. İlan edilen TYK uygulamasına uyulmadığı konusunda TGM ile ilgili diğer güvenlik birimleri arasında işbirliğinde bulunulur.TYK'ya uyulmadığı hususunda yapılan tespitlerde, savaş hükümleri dikkate alınarak Telsiz Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Kategoriler

TYK Kategorileri

MADDE 8- Bütün telsiz ve seyrüsefer sistemleri aşağıda belirtilen kategorilere ayrılmıştır.

a. Birinci kategoriye dahil sistemler (TYK-1):

Hayati önemi haiz oldukları için herhangi bir tahdide tabi olmaksızın çalıştırılan, ancak bölgesinde veya ülke genelinde ani hava akını ikazları olduğu hallerde ; ikaz devam ettiği sürece susturulmaları gerekli olan sistemlerdir.

Bu telsiz ve seyrüsefer sistemleri;

(1) İçişleri Bakanlığınca, illerde asgari seviyede kullanılan önemli VHF ve UHF telsiz sistemleri,

(2) Radyo ve Televizyon verici sistemleri ve bunlar ile ilgili radyolink sistemleri, (Ancak; hava akını ihbar ve duyurusu yapıldıktan hemen sonra belirli bir süre için bu sistemlerden yapılan yayınlar tamamen durdurulur ve bilahare "tehlike sona ermiştir" duyurusu ile yayına devam edilir.)

(3) Hava S/S hizmetlerinde, uçuş kontrolü ve emniyeti amacıyla kullanılan önemli HF,VHF ve UHF telsiz sistemleri,

(4) Dışişleri Bakanlığınca, Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğüne ve Anadolu Ajansına ait önemli yurtdışı enformasyon HF/SSB telsiz sistemleri,

(5) PTT ve Liman Başkanlıklarınca yalnız deniz S/S sistemlerinde kullanılan; MF, HF, VHF, UHF telsiz sistemleri,

(6) Milli Savunma ihtiyaçları olarak; silah, cephane veya stratejik hammadde üreten kuruluşlarca kullanılan; dar bölge VHF ve UHF telsiz sistemleri,

(7) Demiryolu ulaşım hizmetlerinde kullanılan VHF ve UHF telsiz sistemleri,

(8) Petrol ve enerji üretim, dağıtım ve iletim şebekelerinde kullanılan önemli VHF ve UHF sistemleri ile radyolink sistemleri, (adetleri en az seviyede tutulmak kaydı ile)

(9) Yalnız olağanüstü hallerde belirli bir bölgede sivil savunma teşkilatı emrinde görevlendirilen amatör telsiz istasyonlarıdır.

b. İkinci kategoriye dahil sistemler (TYK-2) :

Yine hayati öneme haiz olmakla beraber, bölgesinde veya ülke genelinde hava akımı ihtimali mevcut olan durumlarda; aşağıda belirtilen emniyet tedbirleri alınmak kaydıyla çalıştırılan, ancak ani hava akımı ikazlarında tamamen susturulmaları gerekli olan kamu kurum ve kuruluşlarına ait telsiz sistemleridir.

(1) Alınacak tedbirler olarak;

(a) Yayın süresi ve cihaz gücü asgariye indirilir.

(b) Çağrı adları, frekansları ve verici yerleri mümkünse değiştirilir.

(c) Önceden planlanan randevulu çalışmalar yapılır.

(d) Yönlendirilmiş anten kullanılması sağlanır.

(2) Bu telsiz ve seyrüsefer sistemleri;

(a) DHMİ ve özel kuruluşlarca hava limanlarında ve meydanlarında kurulup işletilen NDB, VOR, DME, GLIDEPATH, LOCALIZER, ILS, MLS, VHF MARKER, VHF ve UHF seyrüsefer sistemleri ile bunlarla beraber çalışan özel radyolink sistemleri,

(b) DHMİ ve özel kuruluşlarca hava limanları ve meydanlarda işletilen önemli S/S ile ilgili HF ve HF/SSB telsiz sistemleri ile bunlarla beraber kullanılan dar bölge VHF ve UHF telsiz sistemleri,

(c) İçişleri Bakanlığının, HF ve HF/SSB telsiz sistemleri ile Polis FM Radyoları,

(d) DSİ, Devlet Meteoroloji, Köy Hizmetleri, TCK, TMO ve Orman Genel Müdürlüklerine ait önemli yangın ve emniyet ile ilgili VHF ve UHF telsiz sistemleri,

(e) Sivil Savunma ve Kızılay'ın esas görevleri ile ilgili bölgesel olarak kullanılan VHF ve UHF telsiz sistemleri ile itfaiye hizmetlerinde kullanılan VHF ve UHF telsiz sistemleri,

(f) PTT'nin çalıştırdığı mobil telsiz telefon, kırsal telsiz telefon ve çağrı (paging) telsiz sistemleridir. (Madde 8c.(2)'deki durumlar hariç olmak üzere)

c. Üçüncü kategoriye dahil sistemler (TYK-3):

TYK'nün ilanı ile birlikte yayınları tamamen susturulacak olan telsiz sistemleri ve cihazlarıdır. Bunlar;

(1) Diğer katagorilerde bulunmayan bütün kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilere ait; MF, HF telsiz sistemleri, repetör kullanan veya repetörsüz tüm VHF, UHF ve SHF telsiz sistemleri (El, araç, sabit cihazlar, CB-AM/FM),

(2) Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilere ait olup, kara sınırlarımız ile Ege kıyı şeridinden itibaren 25 km.ye kadar olan bölgelerde kullanılan, alçak güçlü telsiz cihazları, kablosuz telsiz telefon cihazları ve dar bölge çağrı (paging) sistemleri ile PTT'nin çalıştırdığı mobil telsiz telefon ve çağrı (paging) telsiz sistemleri,

(3) Havada, karada, uzaydaki araçlarda ve kara sularımız ile iç sulardaki deniz araçlarında kullanılan; acil yardım, tehlike ve arama-kurtarma amacı dışındaki telsiz sistemleri,

(4) Madde 8.a (10) bendindekiler hariç olmak üzere diğer amatör maksatlı MF, HF/SSB, VHF, UHF ve SHF bandında çalışan telsiz sistemleridir.

d. Özel değerlendirmeye dahil sistemler (TYK-4):

Birinci katagori dışında kalan ve susturulmaları halinde Türk Silahlı Kuvvetleri ve Kamu haberleşmesinin aksamasına neden olabilecek, hayati öneme haiz sistemlerdir. Bölgesinde veya ülke genelinde ani hava akını ikazları söz konusu olduğu hallerde; Başbakanlık ve Genel Kurmay Başkanlığınca ayrı bir değerlendirme sonucu susturulurlar.

Bunlar; PTT'nin haberleşmesi ile ilgili önemli radyolink, kırsal alan telsiz-telefon ve uydu haberleşme sistemleridir.

Kategori Dışı Telsiz Sistemleri;

Madde 9- TYK ilanı ile çalışmalarını durdurulmayan fakat, alınacak özel tedbirlerle çalışmalarını devam eden telsiz sistemleridir. Bu tür telsiz sistemlerinde; konuşma trafiği asgariye indirilir ve telsiz kullanma disiplinine uyulur. Bu kategorideki telsiz sistemlerine TYK-0 (sıfır) kategorisi verilir.

Bu telsiz sistemleri;

(a) Karasularımız ve iç sulardaki deniz araçlarında, hava ve uzaydaki araçlarda ve PTT sahil istasyonlarında; yalnız Uluslararası MF,HF, VHF ve UHF frekanslarına havi, arama-kurtarma, acil yardım ve tehlike maksadıyla kullanılan MF, HF, VHF, ve UHF telsiz verici cihazları ile uydu sistemleri,

(b) Bütün kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilere ait olup, kara sınırlarımız ile Ege kıyı şeridinden itibaren 25km'den sonraki bölgelerde kullanılan; alçak güçlü telsiz cihazları, kablosuz telsiz telefon cihazları ve dar bölge çağrı (paging) telsiz sistemleri ile tüm kablosuz mikrofon, ses yayın, diyafon cihazları ile simultane tercüme sistemleri, TYK kategorisi dışında tutulmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÖZEL HÜKÜMLER, YÜRÜRLÜK, YÜRÜTME

Özel Hükümler

MADDE 10- Telsiz ve Seyrüsefer sistemleri kullanılan bütün kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından TYK kategorisi içinde bulunan cihazların üzerine, ruhsatlarında belirtilmiş olan TYK kategorisi numaralarını göstermek üzere etiketler yapıştırılır. Bu etiketler;

a. Sabit VLF, MF, HF, VHF, UHF ve SHF telsiz ve S/S sistemlerinde; TYK KATEGORİ 1-3 olarak 10×15 cm ebadında,

b. Mobil MF, HF, VHF, UHF ve SHF telsiz S/S sistemlerinde TYK KATEGORİ 1-3 olarak 5×3 cm ebadında,

c. Elde taşınabilen portatif HF, VHF, UHF ve SHF telsiz ve S/S sistemlerinde; TYK KATEGORİ 1-3 olarak 3×1.5 cm ebadında plaka olarak hazırlanır ve cihazların görülebilen yerlerine perçinlenir veya yapıştırılır.

Ülke Temsilcilerinin Telsiz Sistemleri

MADDE 11- Yabancı Ülke Temsilcilerine ait telsiz sistemlerinin işletilmesi ile ilgili olarak yapılacak düzenlemelerde, 1961 tarihli Diplomatik İlişkilere Dair Viyana Sözleşmesinin 27 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Kaldırılan Hükümler

MADDE 12- 6/10/1983 tarih ve 18183 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan telsiz yönetmeliğinin 17 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 13- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14- Bu Yönetmelik hükümlerini Ulaştırma Bakanı yürütür.